

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponentky práce

Autorka práce: Svobodová Natálie

Název práce: Pracovníci v sociálních službách v oblasti dlouhodobé péče o seniory, případová studie Jihomoravského kraje

Autor posudku: Mgr. Miriam Kotrusová, Ph.D.

Bakalářská práce Natálie Svobodové se věnuje aktuálnímu tématu – postavení a aktuální situaci v oblasti výkonu profese sociálních pracovníků, a to konkrétně těch, kteří pracují v zařízeních pečujících o seniory. Autorka se zaměřila na situaci v Jihomoravském kraji, která může, ale také nemusí odpovídat situaci v dalších krajích vzhledem k tomu, že za poskytování sociálních služeb ze zákona odpovídají kraje.

Cílem bakalářské práce Natálie Svobodové je „zjistit, jak jsou ve veřejných dokumentech a legislativě nastaveny podmínky práce pracovníků v sociálních službách v rezidenční péči o seniory a následně identifikovat stěžejní překážky se kterými se ve svém zaměstnání tito pracovníci potýkají v rámci Jihomoravského kraje“ (str. 20). Cíl je převeden do tří výzkumných otázek: - *Jak jsou v současné době nastaveny podmínky pro pracovníky v sociálních službách v rámci dlouhodobé péče o seniory?* - *V jakých oblastech spatřují pracovníci v sociálních službách v domovech pro seniory stěžejní problémy?* - *Jaká rizika spatřují pracovníci v sociálních službách ve své profesi?* (str. 20) S naplněním výzkumného cíle a zodpovězením výzkumných otázek mám velké problémy (viz dále), autorka zůstává ve svých zjištěních až příliš na povrchu zkoumaného problému navzdory volbě kvalitativního výzkumného designu, jehož výhodou spatřuje právě v hloubce a podrobnosti vzhledu (str. 23).

Z hlediska metodologického se dle autorky jedná o případovou studii Jihomoravského kraje, přičemž je však zarážející, že v celé práci (a potažmo v seznamu literatury) zcela chybí strategické materiály rozvoje sociálních služeb Jihomoravského kraje. Autorka čerpá z dokumentů majících celostátní charakter (Národní strategie rozvoje sociálních služeb 2016-2025 a zákon o sociálních službách). Analýzu dokumentů považuji za nedostatečnou, autorka např. úplně opomněla, že existuje vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., která obsahuje standardy kvality, které tím pádem nejsou žádným výkladovým sborníkem (dle jejích slov), ale velmi důležitým legislativním nástrojem pro poskytování kvalitních sociálních služeb a jejich hodnocení. Jedním ze standardů jsou i standardy, které se přímo dotýkají předmětu její bakalářské práce: personální a organizační zajištění sociální služby, profesní rozvoj zaměstnanců.

Pokud se mělo jednat o případovou studii jednoho kraje, tak bych doporučila do expertního šetření zařadit i aktéry na úrovni samosprávy, příp. ředitele nějakého zařízení. Autorka realizovala polostrukturované rozhovory s 5 sociálními pracovníci, které pracují přímo se seniory, čímž samozřejmě získala poznatky přímo od liniových pracovníků, ale pro naplnění svého výzkumného cíle jí to, dle mého názoru, neposkytlo dost evidence.

Teoretické východiska práce tvoří teorie liniových pracovníků (Lipsky), kterou N. Svobodová doplnila dichotomií mezi profesionalismem a byrokracií. Co postrádám, to je vztahování těchto přístupů k výkonu sociální práce, speciálně k práci se seniory.

Strukturaci bakalářské práce nepovažuji za dobře zvolenou a mám k ní několik zásadních výhrad:

- dělení práce do teoretické a praktické části. Závěrečná práce je jeden celek a analýzu dat je nutné vztahovat jak k metodám, tak teoriím.
- chybějící vymezení výzkumného problému, který bych snad mohla vidět v kapitolách 3. a 4., ale postrádám větší propojení a vysvětlení toho, v čem spočívá výzkumný problém.

Analýza a zjištění bakalářské práce: Část 7. nazvaná „Výsledky“ je snahou o poskytnutí odpovědi na (znovu zopakované výzkumné otázky) „*skrze data sebraná z provedených rozhovorů*“ (str. 27). Podobné tvrzení („*Co se týká primární analýzy, ta se zabývala daty, která jsem získala pomocí rozhovorů*“) najdeme i na str. 24, takže skutečné najde o náhodu. Takovouto výzkumnou práci považuji v případě absolventa bakalářského studia sociologie a sociální politiky za zoufale málo, zejména, když metodická část práce naznačuje, že v plánu bylo realizovat případovou studii. Zjištění, k nimž autorka ve své práci dospěla, jsou i z toho důvodu triviální. Zcela byla opomenuta příležitost zabývat se i dalšími aspekty týkajícími se sociální práce – vzděláváním sociálních pracovníků, které je součástí standardů kvality, a autorka to ve své práci nakonec i zmiňuje, stejně tak jako supervizi. Pokud měla N. Svobodová (jedinečný) přístup k sociálním pracovnícům, mohla se ptát na mnohem více věcí, než se nakonec ptala (viz scénář rozhovoru v příloze práce). A to píši i s ohledem na její teoretická východiska, liniovní pracovníci a jejich dilema mezi profesionálním nebo byrokratickým přístupem.

Další mé výhrady se vztahují k určitým, ne úplně vhodným formulacím, např. „*nešťastné sociální situaci*“ (str. 18) místo „*nepříznivé sociální situaci*“, zejména s ohledem na to, že poukazuje přímo na zákon o sociálních službách. Dalším příkladem je věta: „*Cílem sociálních služeb je zajištění mentálních a fyzických potřeb dané osoby*“, zákon o sociálních službách přece přesně specifikuje, co je jejich cílem. Zná autorka rozdíl mezi zákonem a věcným záměrem zákona? (Její tvrzení: *zavedení tzv. profesního zákona – neboli věcný záměr zákona o sociálních pracovnících.*)

Ráda bych upozornila na další nešvar práce N. Svobodové a tím je odkazování na publikace, které jsou kolektivním dílem: Pospíšil, 2016 (doporučuji připsat autorství MPSV, anebo alespoň celému kolektivu autorů, tj. Pospíšil a kol.), stejně tak Horák, 2009, kde chybí spoluautorka.

Bakalářskou práci Natálie Svobodové hodnotím **jako nedostatečnou a nedoporučuji ji přijmout k obhajobě (F)**.

Praha, 29.8.2018

Mgr. Miriam Kotrusová, Ph.D